

електронно-цифрових технологій управління освітнім процесом і навчальною діяльністю студентів, до впровадження інформаційно-комунікативних технологій навчання на засадах інтеграції з традиційними формами й методами роботи зі студентами.

УДК 378

РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ

*Вербицька В.І., к.е.н., доцент
Вересовська А.В., здобувачка вищої освіти
Немченко В.І., здобувачка вищої освіти
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Відповідна сучасним реаліям освіта носить інноваційний характер, тому зараз у полі зору сучасних учених та педагогів перебуває проблема інноваційних перетворень в освіті та їх співвідношення з традиційними стратегіями навчання. На якість та ефективність інноваційної діяльності впливає низка взаємопов'язаних факторів, серед яких виділяють: наукові, змістовні, соціальні, організаційні, управлінські, економічні, інформаційні, технологічні, педагогічні, творчі, маркетингові, технічні та інші.

Потреба впровадження освітніх інновацій обумовлена комплексом причин: по-перше, основу цього процесу лежить вплив ринку праці та соціально-економічної ситуації у державі у відповідність до запитами суспільства; по-друге, це зумовлено інформаційно-технологічним розвитком суспільства і, по-третє, зазначений процес суттєво пов'язаний з інтеграцією у світовий освітній простір тощо. Крім того, умови воєнного

часу в Україні в окремих регіонах унеможливають здійснення освітніх процесів традиційним шляхом і також потребують впровадження освітніх інновацій, відповідних воєнним реаліям.

Отже, сучасний етап розвитку характеризується глобальними нововведеннями, а найбільший та вагомий вплив на результативність діяльності навчальних закладів здійснюють організаційні, інформаційні та технічні інновації [1].

Актуальною на сьогодні в аспекті вирішення цього завдання є проблема створення моделі управління інноваційною діяльністю у навчальному закладі.

Відомо, що інноваційна діяльність в освіті проявляється насамперед у оновленні та освоєнні нового змісту освіти, що зазвичай пов'язують із освоєнням теорії та практики ринкової економіки, нових процесуальних умінь, розвитком здібностей вільного оперування інформацією та творчого вирішення проблем. При цьому увага зосереджується на введенні оновлених інтегральних курсів, розробці раціональних міждисциплінарних зв'язків, розширенні методичних пошуків, переорієнтації змісту навчання на запам'ятовування матеріалу, на формування здатності його використовувати, умінь самонавчання [1]. Ці проблеми вирішуються за допомогою створення інноваційних структур у системі освіти, пошуку потенційних інвесторів та збереження інтелектуального потенціалу педагогічних працівників.

Діяльність інноваційного навчального закладу повинна бути спрямованою на реалізацію особистісно-орієнтованого навчального процесу, індивідуалізацію та диференціацію навчання, впровадження педагогічних інновацій в освіті, при яких постійно вносяться якісно нові елементи з метою створення та використання інтелектуального продукту, реалізуються нові оригінальні ідеї у вигляді технологій, послуг тощо [2].

Практично в таких навчальних закладах закладаються основи

формування та впровадження інноваційної освітньої політики регіону.

У свою чергу, інноваційний потенціал навчального закладу – це здатність створювати, сприймати та реалізовувати нововведення. Тому на цій основі доцільним є створення моделі управління інноваційною діяльністю, що дозволяє дослідити практичну доцільність впровадження освітніх інновацій та здійснити їх подальшу реалізацію.

Різномісність підходів до питання змісту та структури інноваційного процесу свідчить про його складний комплексний характер.

Оскільки особливість інноваційного процесу залежить від рівня впровадження, змісту, етапів перебігу, відповідної специфіки діяльності, суб'єктів, залучених до реалізації педагогічних інновацій, механізмів управління та організації, доцільною є розробка структурної моделі інноваційного впровадження.

Впровадження у життя зазначеної моделі управління інноваційної діяльністю слід здійснювати у кілька етапів.

I етап (підготовка педагогічного колективу до нововведень) передбачає визначення актуальності нововведення (за рівнем його відповідності потребам навчального закладу, соціальним замовленням); результативності (оцінка з урахуванням прогнозування чи основі наявного досвіду); рівня розвитку потреб та інтересів різних груп педагогів щодо інновацій; методичної розробленості ідеї та умов, необхідних для її засвоєння. Метою підготовчого етапу є підвищення рівня знань з нової проблеми у членів творчої групи, які будуть виконувати функції консультантів-педагогів у освоєнні нововведення. Творча група (в умовах ХНАДУ це можуть бути методичні працівники навчального відділу) складає план роботи, вивчає потреби педагогів у нових знаннях, рівень їхньої компетентності з метою виявлення знань, досвіду та навичок. На цьому етапі використовують педагогічний моніторинг.

II етап (визначення та постановка цілей та завдань на основі аналізу

наявної практики) – передбачає вивчення ефективності роботи над проблемою в умовах даного навчального закладу, рівень засвоєння науково-педагогічними працівниками нових теоретичних положень, вплив інновацій на вдосконалення практики навчання та виховання студентів.

На III етапі здійснюється планування процесу впровадження інноваційних технологій, де творча група розробляє алгоритм перетворення педагогічної ідеї на педагогічну технологію.

Здійснення інноваційної діяльності дозволяє значно скоротити час, який витрачається на наступне:

- студентами – на засвоєння теоретичних знань, практичних умінь та навичок;

- педагогічними працівниками – на виконання основних функцій, операцій та дій;

- адміністрацією навчальних закладів – на виконання управлінських функцій, операцій та дій [1].

Серед основних складових інноваційного процесу слід особливо виділити функцію контролю, яку розглядають як систему вивчення та перевірки ефективності впровадження інновацій. Тому у навчальному закладі рекомендується використовувати початковий, поточний та кінцевий контроль за допомогою розроблених критеріїв.

Література:

1. Попова О.В. Інновації в сучасній педагогічній теорії та практиці. *Педагогіка та психологія* : 36. наук, праць. Х.: Держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди, 1999. Вип. 9. С. 10-15.

2. Вербицька В.І., Якушкіна В.Р. Отримання професійних компетенцій в межах освітніх програм. *Вища освіта за новими стандартами: виклики у контексті діджиталізації та інтеграції в міжнародний освітній простір*: матеріали II Міжнародної науково-

методичної конференції (м. Харків, 23 березня 2023 р.). Харків : ФОП Панов А. М., 2023. С.60-61.

3. Гречаник Б. В. Інноваційний потенціал вітчизняних ВНЗ: особливості та проблеми його формування. *Інвестиції: практика та досвід*. № 11. 2010. С. 24-28.

УДК 371.2

НОВІТНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ УКРАЇНИ

*Перунова О.М., к.ю.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

В Україні новітні тенденції вищої освіти характеризуються істотними змінами, які настали від впливу загальних процесів, суспільних викликів і технологічного розвитку. Університети переходять в нову реальність, щоб не тільки залишатися на плаву, але і давати студентам прогресивні знання. Проаналізуємо, як саме змінюється система.

Одним із викликів суспільства стала цифровізація та дистанційна освіта. Багатьом відомо, що однією з найвідоміших і помітніших тенденцій у вищій освіті серед Інститутів вищої освіти є цифрові технології навчального процесу. Спочатку к овід, а потім війна в Україні, змусили людей перейти на збори та проведення занять дистанційно, що призвело до широкого їх використання для лекцій, семінарів та спілкування студентів з викладачами.

Завдяки технології Інтернет, студентам доступна інформація, не гіршої якості, ніж в самих університетах. Тут важливо, що студенти